Dosarul: nr.2a-3343/23(2-23038305-02-2a-30082023)
Prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediul Centru), judecător - A. Sandu

D E C I Z I E

06 decembrie 2023 municipiul Chişinău

Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău

Avînd în componenţă:
Preşedintele şedinţei, judecătorul Victoria Sîrbu
Judecătorii: Ion Țurcan și Dorin Dulghieru

examinând în procedura scrisă, apelul declarat de *****, în cauza civilă, examinată în procedura cererilor cu valoare redusă, la cererea de chemare în judecată depusă de ***** împotriva lui ***** cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată, împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 12.06.2023, prin care acțiunea a fost admisă, -

C O N S T A T Ă:

Pretențiile reclamanților:

1. La data de 14.03.2023, ***** s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva lui ***** cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată.
2. În motivarea acțiunii s-a indicat că, că în perioada februarie 2019, martie-mai 2020 a acordat cu titlu de împrumut lui ***** mai multe sume de bani.
3. Indică că, la 20 octombrie 2020 a o fost întocmită recipisă de împrumut, potrivit căreia ***** a împrumutat de la ***** suma de 116500 lei, pe care s-a obligat să o restituie în rate în decurs a 6 luni.
4. Astfel, până la finele lunii octombrie 2020 urma să-i fie restituită suma de 14000 lei, iar ulterior în fiecare lună câte 20000 lei.
5. Menționează că, la data de 30 octombrie 2020 a contactat telefonic pârâtul și a solicitat rambursarea împrumutului, însă ultimul i-a comunicat că nu dispune de mijloace financiare.
6. Consideră că, pârâtul se eschivează intenționat de ai restitui suma împrumutată, iar la solicitările sale primește doar promisiuni, însă până în prezent nu i-a rambursat împrumutul.

7. Susține că, a expediat în adresa pârâtului notificare, dar nu a primit răspuns. De asemenea a încercat soluționarea litigiului pe cale amiabilă, dar fără nici un rezultat.
8. Mai indică că, ținând cont de faptul că pârâtul nu a rambursat împrumutul în sumă de 116500 lei, scadent la 20 aprilie 2021, ultimul urmează să achite dobânda de întârziere pentru perioada 20.04.2021-01.03.2023 în mărime de 20 43,10 lei.
9. Astfel, solicită reclamantul ***** încasarea de la ***** datoria în sumă de 116500 lei, dobânda de întârziere în mărime de 20543,10 lei și cheltuielile de judecată compuse din taxa de stat în sumă de 2000 lei, iar în total 139043,10 lei.

Poziția instanţei de fond:
10. Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 12.06.2023, acțiunea a fost admisă.
11. S-a încasat de la ***** în beneficiul lui ***** datoria rezultată din neexecutarea obligației conform contractului de împrumut din 20.10.2020 în suma de 116500 lei, dobânda de întârziere calculată pe perioada 20.04.2021-01.03.2023 în sumă de 20543,10 lei și cheltuielile de judecată de plată a taxei de stat în mărime de 2000 lei, în total suma de 139043,10 lei. S-a încasat la ***** taxa de stat suplimentară în mărime de 2111,29 lei.

Solicitarea apelantului:
12. Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, la data de 11.07.2023, *****, în termenul prevăzut de lege, a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 12.06.2023, solicitând casarea hotărârii instanței de fond, cu trimiterea cauzei la rejudecare /f.d.39/.
13. **Argumentele participanților la proces:**
14. În motivarea cererii de apel, apeantul a invocat că nu este de acord cu hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 12.06.2023, considerînd că a fost emisă contrar prevederilor legale, motiv din care urmează a fi casată cu trimiterea cauzei la rejudecare în instanța de fond.
15. Menționează că, recipisa pretinsă a fost un calcul total a datoriei SRL ”*****” faţă de GŢ ”*****”, însă, reclamantul, avînd proces penal pornit faţă de pîrît, a insistat să fie el invocat în calitate de creditor.
16. Afirmă că, de facto suma de 116500 lei se manifestă ca datoria pentru livrarea mărfii (mere) livrate, iar faptul dat, a fost constatat la etapa urmăriri penale pe cauza penală nr.20201600297, desfăşurată de către Procuratura Călăraşi.
17. Subliniază că, recipisa este un act juridic ce ascunde un alt contract de vînzare-cumpărare, iar datoria pretinsă prin acţiune este în favoare şi poate fi solicitată doar de către GT ”*****”.
18. Indică că, recipisa a fost semnată prin dol şi este afectat de eroare. Or, reclamantul la 31.06.2020, a depus către organele de urmărire penală plîngere,

solicitînd pornirea urmăririi penale faţă de apelant. Cauza penală a fost casată la 13.07.2020, însă ordonanţa de refuz în pornirea urmăriri penale a fost casată prin încheierea Judecătoriei Călăraşi din 05.09.2020.

19. La fel, faptul încheierii prin eroare, se mai confirmă şi prin notificarea din 18.08.2020, semnată de reprezentantul reclamantului către pîrît, unde se evidenţiază că, recepisa ca act juridic, a ascuns un alt raport juridic, iar eroarea esenţială se manifestă prin natura actului juridic, calităţile substanţiale ale obiectului actului juridic.

20. Mai indică că, apelantul/pârât ***** nu a fost citat legal despre şedinţa de judecată numită pentru 12.06.2023, în modul stabilit de lege, conform prevederilor art.art.100, 101 CPC, fapt ce a îndgrădit dreptul apelantului la un proces echitabil.

21. Susține că, apelantul/pârât nu a fost în posibilitate de ași expune poziţia şi prezenta probe în susţinerea poziţiei în cadrul şedinţei de judecată în care sa dispus examinarea în fond.

22. Menționează că este inexplicabil, în baza cărei probe instanţa de fond a stabilit că, Svetlana Panişi este soţia pîrîtului, or, la materialele cauzei nu sunt anexate probe care confirmă acest fapt, iar instanţa nu invocă vreo probă în acest sens.

23. Astfel, solicită apelantul casarea hotărârii instanței de fond, cu remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță.

Termenul de declarare a apelului:

24. În conformitate cu prevederile art.362 alin.(1) CPC, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărîrii, dacă legea nu prevede altfel.

25. Din materialele cauzei se atestă că, dispozitivul hotărârii instanţei de fond a fost pronunțat la data de 12.06.2023, iar cererea de apel a fost depusă la 11.07.2023, astfel Colegiul constată că, apelul este depus în interiorul termenului legal.

Aprecierea instanţei de apel:

26. Studiind cererea de apel în cumul cu materialele cauzei, Colegiul civil consideră apelul declarat ca fiind întemeiat și care urmează a fi admis reeșind din următoarele considerente.

27. În conformitate cu prevederile art.276^2 Cod de procedură civilă, dacă valoarea cererii în cauzele de încasare a unei sume de bani nu depăşeşte 10 salarii medii pe economie prognozate la data sesizării instanţei, fără a se lua în considerare dobînzile, penalităţile, cheltuielile de judecată şi alte venituri accesorii, această cerere se examinează ca cerere cu valoare redusă. Procedura reglementată de prezentul capitol nu se aplică în materie fiscală, vamală sau în cazul răspunderii pentru prejudiciul cauzat de o autoritate publică ori de o persoană cu funcţie de răspundere şi al răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin acţiunile ilegale

ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanţelor de judecată, precum şi în cazul litigiilor cu privire la drepturile nepatrimoniale. Dispoziţiile prezentului cod privind procedura contencioasă se aplică la examinarea cererilor cu valoare redusă în măsura în care dispoziţiile prezentului capitol nu prevăd altfel.

28. Potrivit prevederilor art.276^3 Cod de procedură civilă, procedura cu privire la cererile cu valoare redusă este scrisă. Judecătorul poate dispune citarea participanților la proces dacă apreciază acest fapt ca fiind necesar sau dacă admite solicitarea uneia dintre părţi de a examina cererea în şedinţă publică. Judecătorul poate să respingă o astfel de solicitare în cazul în care consideră că, ținând cont de împrejurările cauzei, nu sânt necesare dezbateri publice. Respingerea se dispune printr-o încheiere motivată care poate fi atacată odată cu fondul. În termen de 30 de zile de la comunicarea cererii de chemare în judecată şi a înscrisurilor anexate, inclusiv în cazul comunicării prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, pârâtul prezintă instanţei judecătoreştişi reclamantului o referinţă, precum şi copii de pe înscrisurile necesare. Pârâtul poate depune o cerere reconvenţională în condiţiile art.art.172 şi 173 Cod de procedură civilă, doar dacă valoarea acţiunii reconvenţionale nu depăşeşte valoarea admisibilă şi condiţiile legale de exercitare a cererii iniţiale cu valoare redusă. Dacă din materialele cauzei rezultă că cererea nu poate fi examinată în ordinea stabilită pentru cererile cu valoare redusă, judecătorul, prin încheiere motivată care poate fi atacată odată cu fondul, dispune examinarea cauzei în ordine generală. În acest caz, prevederile prezentului capitol sânt inaplicabile.

29. Totodată, potrivit prevederilor art.276^4 Cod de procedură civilă, instanţa soluţionează cauza şi adoptă dispozitivul hotărîrii într-un termen de cel mult 6 luni de la data depunerii cererii. Dacă, după ce i s-au comunicat cererea de chemare în judecată şi înscrisurile anexate, pîrîtul nu depune referinţă, soluţionarea cererii se face în baza materialelor anexate la dosar. Hotărîrea judecătorească adoptată se publică pe pagina web a instanţei judecătoreştişi se comunică participanţilor la proces, inclusiv prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor. Hotărîrea judecătorească poate fi atacată cu apel, care se examinează în condiţiile prezentului cod. Deciziile instanţei de apel nu se supun recursului, fiind definitive şi irevocabile de la pronunţare. Instanţa de apel examinează cererea de apel în procedură scrisă sau cu citarea participanţilor la proces, prevederile art.2763 fiind aplicabile corespunzător

30. În conformitate cu art.385 lit.d) CPC, instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul, să caseze hotărârea primei instanţe şi să trimită pricina spre rejudecare în primă instanţă doar în cazul în care s-au încălcat temeiurile prevăzute la art.388 alin.(1) lit.d) şi i).

31. Conform prevederilor art.388 alin.(1) lit.b) CPC, hotărârea primei instanţe urmează a fi casată, independent de argumentele cererii de apel, dacă cauza a fost

judecată de instanță în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată.
32. În temeiul art.240 alin.(1) CPC, la deliberarea hotărârii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării pricinii şi admisibilitatea acţiunii.
33. Conform dispoziţiilor art.118 alin.(3) şi alin.(5) CPC, circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea justă a pricinii sunt determinate definitiv de instanţa judecătorească pornind de la pretenţiile şi obiecţiile părţilor şi ale altor participanţi la proces, precum şi de la normele de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate. Astfel, în opinia instanţei circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea justă a pricinii au fost determinate definitiv, reieşind din pretenţiile şi actele probatorii prezentate în şedinţa de judecată.
34. Articolul 130 alin.(1) CPC, statuează că instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.
35. Potrivit dispoziţiilor art.373 alin.(1), (2), (4), (5) CPC instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă.
36. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea pricinii, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces.
37. Instanţa de apel nu este legată de motivele apelului privind legalitatea hotărârii primei instanţe, ci este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei. Concomitent, instanţa de apel este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.
38. Astfel, prevederile legale enunţate în mod expres obligă instanţa de apel să verifice circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite şi este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei şi să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.
39. Colegiul civil reţine că, instanţa de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reţinându-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligaţia să examineze efectiv problemele esenţiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însuşirea motivelor instanţei inferioare. (HirroBalani c. Spaniei, nr. 18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

Circumstanțele de fapt ale cauzei:

40. Colegiul civil a stabilit că, la data de 14.03.2023, ***** s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva lui ***** cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată.

41. Prin hotărârea hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 12.06.2023, acțiunea a fost admisă. S-a încasat de la ***** în beneficiul lui ***** datoria rezultată din neexecutarea obligației conform contractului de împrumut din 20.10.2020 în suma de 116500 lei, dobânda de întârziere calculată pe perioada 20.04.2021-01.03.2023 în sumă de 20543,10 lei și cheltuielile de judecată pentru plata taxei de stat în mărime de 2000 lei, în total suma de 139043,10 lei. S-a încasat la ***** taxa de stat suplimentară în mărime de 2111,29 lei /f.d.37; 40-43/.

42. La data de 11.07.2023, *****, în termenul prevăzut de lege, a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 12.06.2023, solicitând casarea hotărârii instanței de fond, cu trimiterea cauzei la rejudecare /f.d.39/.

43. La data de 16.10.2023, ***** a depus apelul motivat împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 12.06.2023.

44. În conformitate cu prevederile art.239 CPC, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată.

45. Instanţa îşi întemeiază hotărârea numai pe circumstanţele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţă de judecată.

46. Hotărârea întemeiată se bazează pe dovezile ce corespund cu cerinţele despre pertinenţa lor, adică care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existenţa sau inexistenţa de circumstanţe, importante pentru soluţionarea justă a cazului.

47. În conformitate cu art.26 alin.(1), (2) CPC procesele civile se desfăşoară pe principiul contradictorialităţii şi egalităţii părţilor în drepturile procedurale.

48. Contradictorialitatea presupune organizarea procesului astfel încât părţile şi ceilalţi participanţi la proces să aibă posibilitatea de a-şi formula, argumenta şi dovedi poziţia în proces, de a alege modalităţile şi mijloacele susţinerii ei de sine stătător şi independent de instanţă, de alte organe şi persoane, de a-şi expune opinia asupra oricărei probleme de fapt şi de drept care are legătură cu pricina dată judecăţii şi de a-şi expune punctul de vedere asupra iniţiativelor instanţei.

49. În conformitate cu prevederile art.100 alin.(1) CPC, cererea de chemare în judecată şi actele de procedură se comunică participanţilor la proces şi persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poştă, cu scrisoare recomandată şi cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a

dosarelor, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act şi confirmarea primirii lui, precum şi prin delegaţie judiciară.
50. Potrivit dispozițiilor art.105 alin.(1) CPC, citaţia şi înştiinţarea se trimit prin scrisoare recomandată cu aviz de primire sau prin persoana împuternicită de judecată. Data înmânării citaţiei sau înştiinţării se înscrie pe citaţie sau înştiinţare în partea care se înmânează destinatarului, precum şi pe cotor, care se restituie instanţei.
51. În conformitate cu prevederile art.105 alin.(6) CPC, dacă nu îl va găsi pe destinatar la domiciliu sau la locul de muncă, persoana împuternicită să înmâneze citaţia sau înştiinţarea o va înmâna unuia dintre membrii adulţi ai familiei care locuieşte împreună cu destinatarul şi care şi-a dat acordul să o primească, iar în lipsa acestora, o va remite organizaţiei de exploatare a locuinţelor, primăriei satului (comunei) ori administraţiei de la locul lui de muncă. Persoana care a primit citaţia sau înştiinţarea este obligată să indice pe cotor numele şi raporturile sale de rudenie cu destinatarul sau funcţia sa. Totodată, ea este obligată să o înmâneze destinatarului cât mai curând posibil.
52. Colegiul civil a stabilit că, cauza nominalizată a fost examinată cu încălcarea prevederilor CPC, or, copia cererii de chemare în judecată și înștiințarea despre data, ora și locul examinării cauzei nu au fost recepționate de către pârâtul *****, fiind restituite instanței cu mențiunea ”nereclamat”, astfel încât apelantul nu a cunoscut despre examinarea pricinii în fond /f.d.32-33/.
53. Totodată, Colegiul civil notează că, deși la materialele cauzei este anexat avizul de recepție nr.DS8004587874AS, pe cotorul căruia este aplicată semnătura cu mențiunea soție Paniș Svetlana, acesta nu poate fi reținut drept dovada înștiințării a pârâtului ***** despre locul, data și ora ședinței de judecată, or, la materialele cauzei nu se atestă copia actului de căsătorie sau alte acte ce confirmă faptul că Paniș Svetlana este soția pârâtului.
54. Respectiv comunicarea actului de procedură nu a avut loc, iar pârâtul a fost lipsit de dreptul la apărare.
55. În caz contrar, nerespectarea acestor obligaţii, care se regăsesc şi în principiile fundamentale a procedurii civile expuse la art.art.9 și 26 CPC, afectează atât aparenţele de imparţialitatea obiectivă a instanţei, cât şi cele de echitate a procesului judiciar.
56. Or, instanţa de apel nu este în drept de a admite derogări de la prevederile legii și de a acorda facilități în detrimentul celorlalți participanți ai procesului. Or, principiul preeminenţei dreptului, inserat în preambulul Convenţiei Europene şi Statutul Consiliului Europei, constituind în acelaşi timp un important impuls la adoptarea Convenţiei (Golder contra Regatului Unit al Marei Britanii, nr.4451/70 din 21.02.1975, par.34, f.d. 30), cât şi parte integrantă a Convenţiei în conformitate cu prevederile art. 31 alin.(2) al Convenţiei de la Viena cu privire la dreptul

tratatelor din 23.05.1969, nu poate fi neglijat la soluţionarea pricinilor civile, potrivit prevederilor art.12 Cod de procedură civilă.
57. Colegiul reţine, că în circumstanţele speţei, sacrificarea principiului preeminenţei dreptului va avea inter alia drept efect defavorizarea procesuală a apelantei, deoarece asemenea acţiuni nu pot fi admise de către instanţa de judecată decât în condiţiile expres stabilite de lege, în caz contrar, acţiunile arbitrare ale instanţe sunt incompatibile testului de imparţialitate obiectivă perceput de un observator informat şi dezinteresat. Imparţialitatea este esenţială pentru îndeplinirea adecvată a funcţiei judiciare, ea priveşte nu doar hotărârea însăşi, ci şi întreg procesul, prin care se ajunge la aceasta (valoarea 2, principiile de la Bangalore privind conduita judiciară).
58. Mai mult decât atât, potrivit definiţiei date în jurisprudenţa CtEDO noţiunii de certitudine legală, se menţionează inter alia că legislaţia naţională trebuie să fie expusă cu o suficientă precizie pentru a oferi posibilitatea persoanelor de a-şi reglementa comportamentul în sensul posibilităţii obţinerii unor ”consultaţii adecvate” de a prevedea în caz de necesitate la un nivel rezonabil, consecinţele, ce pot surveni în rezultatul anumitor acţiuni (Sunday Times vs UK 26.04.1979, §49).
59. Certitudine legală impusă inter alia regulilor de procedură civilă în calitate de condiţie sine qua non a unui proces echitabil, vizează atât drepturile apelantului, cât şi ale intimatului, motiv din care instanţa de judecată, nu este în drept de a substitui voinţa legislatorului materializată în conţinutul normelor de procedură civilă în vederea exonerării instanței de fond de sancțiunile procedurale din motivul nerespectării procedurii.
60. Conform dispoziţiilor art.1 alin.(3) al Constituţiei Republicii Moldova, în lumina interpretărilor date în jurisprudenţa constantă a Curţii Constituţionale, (hotărârea Curţii Constituţionale nr.2 din 19.01.1998), una din caracteristicile constituţionale ale statului de drept o constituie obligaţiunea statului, autorităţilor lui publice, instituţiilor, persoanelor oficiale de a activa în limitele atribuţiilor lor stabilite de Constituţie şi Legi, iar instanţa de judecată nu constituie o excepţie în acest sens.
61. Din considerentele expuse și ținând cont de faptul, că hotărârea instanţei este emisă cu încălcarea normelor de drept procedural, iar motivele invocate de către apelant întemeiate, Colegiul reiterează necesar de a admite apelul, cu casarea hotărârii instanţei de fond şi trimiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță, în alt complet de judecată.
62. La rejudecarea cauzei prima instanță urmează să țină cont de cele relatate în prezenta decizie, să întreprindă măsuri în vederea asigurării citării părților, a căror interese legitime se aduc atingere prin judecarea litigiului în speță și să adopte o hotărâre întemeiată și legală.
63. În conformitate cu prevederile art.art.276^4, 385 lit.d), art.388 alin.(1) lit.b),

389-390, 394 CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău, -

D E C I D E:

Se admite apelul declarat de *****.

Se casează integral hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 12.06.2023, pronunțată în cauza civilă, examinată în procedura cererilor cu valoare redusă, la cererea de chemare în judecată depusă de ***** împotriva lui ***** cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată, cu remiterea cauzei la rejudecare, în aceiași instanță, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Preşedintele şedinţei,
Judecătorul Victoria Sîrbu

Judecătorii: Ion Țurcan

Dorin Dulghieru